

HANDREIKING

VOOR PROFESSIONALS DIE
TE MAKEN HEBBEN MET EEN
FAMILIECONFLICT ROND
EEN LEVENSEINDE

Met dit document wil het Platform Christen Mediators een aantal handreikingen doen aan professionals die te maken hebben met een familieconflict in situaties van een levenseinde. Deze kwamen naar voren tijdens een symposium, dat op 26 mei 2021 plaatsvond onder de titel 'Ruzie rond het Sterfbed'. Vanuit verschillende invalshoeken en door diverse professionals werden ervaringen gedeeld. Het Platform werkt vanuit de visie dat in familierelaties, ook al zijn deze beschadigd of verbroken, altijd sprake is van een unieke en existentiële verbondenheid.

1. DURF TE BENOEMEN

Wees alert op moeizame familieverhoudingen en durf deze te benoemen. Het benoemen van een moeizame verhouding kan al een stuk helderheid geven en is belangrijk omdat de verwijdering meestal veel impact heeft. Het komt regelmatig voor dat conflicten duidelijk aanwezig zijn, maar dat er nauwelijks echt over gesproken wordt. Door het conflict te benoemen bestaat het en kan erop in worden gegaan. Bij het benoemen kan ook de draagkracht van de cliënt afgetast worden.

2. LUISTER

Probeer in eerste instantie te luisteren. Het gevoel gehoord te worden doet goed in een conflict. In tweede instantie kan gepoogd worden om het conflict met eigen woorden te omschrijven en

daardoor meer afstand te creëren en een relativering aan te brengen.

3. PROBEER DE DIEPERE BEHOEFTE TE VERHELDEREN

Probeer de diepere behoefte van de partij(en) helder te krijgen. Dit kan door te vragen wat de betreffende persoon ten diepste echt zou willen met betrekking tot het contact met de ander.

De kunst is om door te vragen naar het diepere verlangen, waarin vrijwel altijd een hoop op hernieuwde verbondenheid aanwezig is. Niet altijd kunnen mensen dit zelf benoemen en doorvragen kan hierin helpen. Wat hebben mensen in het verleden voor elkaar betekend? Ook kan gevraagd worden wat volgens de ene partij de diepere behoefte van de andere partij is. Daarmee probeer je een reflectief vermogen te stimuleren.

4. VRAAG WAT IEMAND ZELF NOG KAN/WIL DOEN

Aangegeven kan worden dat iemand altijd eenzijdig een stap kan zetten richting de andere partij. Daarin kan iemand (misschien nog een laatste keer) een verantwoordelijkheid nemen. Dit kan door een gebaar te maken richting de andere partij door bijvoorbeeld een appje, een telefoontje of een uitnodiging. Over het algemeen is het aan te raden om in een dergelijk gebaar niet inhoudelijk op het conflict in te gaan, maar iets aan te geven waarin de emotionele waarde van de ander wordt getoond, bijvoorbeeld: 'ik wil graag nog eenmaal iets tegen je zeggen, omdat jij waardevol voor me bent en ik vaak aan je denk'.

5. MAAK DUIDELIJK WAT DE WAARDE IS VAN EEN EENZIJDIGGEBAAAR

Vaak zijn mensen teleurgesteld als de andere partij niet reageert of negatief reageert. Benadruk dat het gebaar in zichzelf waarde heeft, los van wat van de reactie van de andere partij hierop is. De andere partij blijft altijd vrij om ermee te doen wat hij/zij wil. Maar met het gebaar van toenadering stijgt de persoon in kwestie uit boven onmacht, trots of isolement uit en

dit kan de weg openen naar vergeving en verzoening. Als een persoon gelovig is kan hierbij verbinding worden gezocht met religieuze waarden. In dat geval kan de suggestie op zijn plaats zijn om met een pastor of geestelijk verzorger hierover te praten.

6. WEES MEERZIJDIG PARTIJDIGEN LAAT HET VERHAAL VERTELLEN

Wanneer een professional een duidelijk bemiddelende rol tussen partijen inneemt is het belangrijk dat voor alle partijen de meerzijdige partijdigheid van de bemiddelaar duidelijk is. Het ene belang stijgt niet uit boven het andere belang en de bemiddelaar zal zoeken om alle belangen recht te doen. Als bemiddelaar biedt je ruimte voor de diverse kanten van een verhaal. Ook zal je op enig moment aftasten of het mogelijk is om een hoofdstuk af te sluiten en een nieuw hoofdstuk te openen. Zowel het één als het ander is belangrijk en vraagt tijd en uiteindelijk ook een keuze van de partijen. De methode van de geweldloze communicatie kan helpen door het gesprek in lagen op te bouwen: wat is er feitelijk gebeurd, welke emoties speelden daarin mee, wat is ten diepste het verlangen van beide partijen, en

concreet: welk stapje kunnen we zetten? Kleine stapjes zijn ook stapjes en in het oog van het levenseinde kan ook een tijdsdruk ontstaan. Ook dan is het van belang om kleine stappen te waarderen.

7. VERWIJS DOOR

Wanneer een conflict voor jou als professional te ingewikkeld is of meer tijd vraagt dan je beschikbaar hebt, denk dan aan de mogelijkheid van doorverwijzen. Dit natuurlijk altijd in afstemming met de cliënt. Bij persoonlijke conflicten of conflicten rond ziekte en zorgverdeling kunnen gespecialiseerde familiemediators begeleiding bieden, zie o.a. <http://platformchristenmediators.nl>

Bij conflicten over vermogen of materiële kwesties zijn nalatenschapsmediators uitstekende begeleiders. Zij hebben niet alleen oog voor de materiële verdeling van bezittingen, maar ook voor de emotionele lading die hierachter ligt. Zie: <https://nalatenschapsmediation.com>. In België is de stichting ConnFinity actief bij conflicten rond een levenseinde, zie www.connfinity.be.

BEMIDDELING BIJ
CONFLICTEN

IN FAMILIE, GEMEENSCHAP EN KERK

platform
Christen
Mediators

info@platformchristenmediators.nl
www.platformchristenmediators.nl